

viel genauer mit unserem Fragmente als mit T. A. überein. Endlich dürfte für die Identität unseres Midrasch mit dem Jelandenu auch der Umstand sprechen, dass ersterer, wie aus der mehrerwähnten Randbemerkung ¹⁾ unseres Fragments hervorgeht, in Piska's eingetheilt war. Dass dies auch beim Jelandenu der Fall gewesen, beweisen die wiederholten Anführungen aus demselben nach Piska's bei Aruch, wie schon die von Buber, im Cap. 17 seiner Einleitung zum Tanchuma gegebene Uebersicht zeigt.

Ist unsere Vermuthung, zu der uns nach dem Bisherigen alle Veranlassung vorzuliegen scheint, zutreffend, dann sind unsere Fragmente, trotz ihres geringen Umfanges, geeignet, uns ein annäherndes Bild zu liefern nicht nur von der Gestalt des Jelandenu selbst, sondern auch von seinem Verhältniss zu den beiden Tanchuma, gleichzeitig aber auch die häufige Verwechselung des Jelandenu mit dem Tanchuma hinreichend zu erklären. In allen Fällen aber sind sie sichere Zeugen für die Existenz eines, den beiden Tanchuma, insbesondere dem Buber'schen, sehr nahe verwandten dritten Midraschwerkes.

¹⁾ Siehe vorige Anm.; vgl. auch S. 168.

Zur Geschichte der Juden in Kolin (Böhmen) im 14. Jahrhundert.

Von

Moriz Popper.

Die Geschichte der Juden in Böhmen während des Mittelalters ist quellenmässig wenig, fast gar nicht erforscht. Es ist sehr wahrscheinlich, dass mit dem unter den przemyslidischen Königen aufblühenden Städtewesen gleichzeitig eine Ausbreitung der Juden in den Städten sich vollzogen hat.

Im Folgenden sind Nachrichten über eine der ältesten Judengemeinden in Böhmen, Kolin, wie sie sich in zwei Stadtbüchern vom Schlusse des 14. Jahrhunderts finden, wiedergegeben ¹⁾. Sind diese Nachrichten auch alle privatrechtlicher Natur, so entbehren sie doch des Interesses nicht.

¹⁾ Der Güte des Herrn Prof. Dr. Čelakovsky verdanke ich den Hinweis auf diese handschriftliche Quelle, wofür ich demselben herzlich

Für eine bereits von längerer Zeit stattgefundene Ansiedlung der Juden spricht die „*plathea Judeorum*“, der Judenplatz. Jedoch wohnten hier die Juden mit den Christen untermischt, denen, wie zahlreiche Eintragungen beweisen, hier viele Häuser gehörten. Die Juden scheinen dagegen auch ausserhalb der „*plathea*“ Häuser besessen zu haben.

Eine grosse Zahl der Eintragungen betrifft die Geschäfte der Juden; für einen gewissen Zeitraum sind dieselben sogar in einem eigenen Anhang, „*Acta Judeorum*“ überschrieben, zusammengestellt. Die Rechtsverhältnisse der Juden sind günstige, sie geniessen bürgerliches Recht. Die bei ihnen contrahirten Schulden werden durch sämtliche Güter des Schuldners sicher gestellt. Verpfändungen von Vieh kommen vor, der Magistrat verpfändet sogar einmal ein Gewand an einen Juden.

Zahlreich scheint die jüdische Ansiedlung nicht gewesen zu sein.

Es werden genannt: Duchne und Esther, Isak und David, Jacob, Lazar, auch der Blinde genannt, Nachmann, Ruben, Muschea, Helius, Ribka, Jeklinus Jerschom, Schenbl, Sloma, Daniel, Muschlin, Malka.

Ueber die Familienverhältnisse erfahren wir weniger: Ribka (Rapka) hat Söhne, für die sie ein Haus kauft; Muschlin ist der Sohn des blinden Lazar; Nachmann hat zwei Schwiegersöhne Schenbl und Isak. Dieser Nachmann dürfte auch seinen Geschäften nach der Reichste gewesen sein; er besitzt zwei Häuser, von denen er eins seinen Kindern abtritt und sich nur eine Kammer vorbehält — vielleicht die Laubhütte. —

Liber contractuum I.

1379.

1. Jaxo Breslabus emit domum suam sitam in plathea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Actum in pleno consilio, Nicolaus Pecherer magister iuratorum cum ceteris iuratis testantur.

2. Stephanus Notarius persoluit IIII sexagenas grossarum, quas accepit apud Jacobum Judeum super domum Harmanni Leymoter et omnia eius bona mobilia et immobilia septimanatim IIII gross. pro usura, et promisit idem Not., quidqu. in bonis dicti

danke. Ebenso spreche ich dem Herrn Archivar Prof. Dr. Emler für seine freundliche Unterstützung meinen besten Dank aus. Die nur zum Theil paginirten Stadtlücher tragen die Bezeichnung Liber contractuum I u. II.

Leymoter deperiat, adimplere. Feria quinta. Andreas Clamor Nicolaus Pecherer cum ceteris iur. in pleno consilio testantur. 1380.

3. Lepart tenetur sup domo sua sita in platea Judeorum Nicolao Redisser IIII sexag.

4. Mixo sartor emit [domum?] apud Sbutonem sitam in platea Judeorum.

5. Waczla Hanzmann Buschelini natus in suis extremis contulit et resignavit Eleenis matri domum in platea Judeorum.

6. Hinz Hamer tenetur super domum suam sitam in platea Judeorum XIV gross. census anni perpetui ad Hospitale censuando, qui census prius fuit in domo Nicus Kacz. Actum in pleno consilio. Ebrussius magister iuratorum cum ceteris iur. testantur.

1381.

7. Mikuss Ssaffer emit domum Mixonis sartoris sitam in plathea Judeorum sibi et suis heredibus hereditarie possedendo et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Dietlin. Ssaffer iur. test.

8. Georgius carnifex emit domum sitam in platea Judeorum apud Nic. Kacz et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato Id. iur. test.

9. Mertl Guldensatl emit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum apud Elisabet Giczhuerinne eodem iure sicut habuit et possedit sibi et heredibus suis hereditarie possedendo et emptam suscepit de manu iudic. in. iudic. act. 1382.

10. Henil carnifex emit domum Henrici Bresslaber in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Act. in pleno consilio, Nico. Pecherer mag. iur. cum. cet. iur. test. 1385.

11. Baruch sartor emit domum Math. Cziger in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iud. act. Act. in pleno consil. Wenczl. Trampler magister iur. cum ceteris iur. test. Et tenetur adhuc XXV $\frac{1}{2}$ sex. gr. (ad festum) natiuitatis Christi soluere XV $\frac{1}{2}$ sex. gr. et X sex. gr. ad festum St. Georgii iure hereditario indilate. Iid. iur. test. 1386.

12. Bernher sartor emit domum Ducheonis apud Nicol. Dewela in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iud. ad. 1388.

13. Henl — — emit domum Nicuss Purkhart in platea Judeor. et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato

sibi et suis heredibus hereditarie possidendo. Jursico Jur. test. act. ut supra.

14. Hans Justator emit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum apud Wernher sartorem et emptam suscepit in iudicio actuato. Id. iur. test.

15. Wenceslaus Wasse emit domum Nicuss Hering in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Id. iur. test.

16. Henr. Sauffaus emit domum Jurgonis sitam in platea Judeorum apud Czerenicz et emptam suscepit de manu iud. in iudicio act. Act. in pleno consilio ut supra id. iur. test.

17. Hable emit domum Jarussii cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum eodem iure apud eundem et emptam suscepit de manu iudic. in iudicio actuato. Act. in pleno cons. per omnes.

1389.

18. Nicol. Hering tenetur sup domum suam sitam in platea Judeorum $\frac{1}{2}$ sex. gr. anni census ad censum parochialem.

19. Lazar Judeus emit domum Suchopal et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato.

20. Petrus Delubenicz emit domum suam sitam in platea Judeorum apud Jaxonem Bresslaber et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato sibi et suis heredibus hereditarie possedendo. Act. in pleno consilio.

21. Marsso Pint emit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum apud Wenzl Wenceslauss Weiss carnificem et emptam suscepit de manu iudicis in iud. act. Id. iur. test.

1390.

22. Lipart carnifex emit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum apud Hanzl Cramer et emptam suscepit de manu iudicis in iud. actuato. Actum in pleno consilio post fest. St^e Cruc. Id. iur. test.

23. Gintl Nemczh emit domum suam in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato eodem iure et promisit disbrigare. Id. iur. test.

24. Nicuss uector emit domum suam apud Nemczhe uectorem sitam in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iud. act. id. iur. test.

1393.

25. Domus Hanzmanni in platea Judeorum, quae fuit quondam Dur uectoris, appropriatur Math. Carnifici iure civili. Stephanus Freitag sexta feria ante diem Stⁱ Dionisii anno quo supra.

1398.

26. Domus quondam Nicolai Greczer sita in acie in platea Judeorum appropriatur Johanni Greczer filio suo et suis heredibus hereditarie possidendam et suscepit eam de manu iudicis in iudicio actuato. Jaxo Bresslaber iuratus testatur.

Liber contractuum II.

1373.

1. Endul carnifex emit domum suam cum suis pertinenciis sitam in platea Judeorum apud Nicol. Molknecht et emptam de manu iudic. suscep. in iudicio actuato. Act. ut. sup. Iid. iur. test.

2. Mixo Sartor vendidit et resignavit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum sicut habuit eodem iure et possedit Duchne et Hester sororibus Judeis et emptam de manu iudicis acceperunt in iudicio actuato. Actum in pleno consilio ut supra, Nicolaus Pecherer iuratus testatur.

1378.

3. Isaak et David Judei emerunt domum Herzmanni Nemenslik sitam in platea Judeor. et emptam susceperunt de manu iudicis in iudicio actuato. Act. ut. sup. Iid. iur. test.

1379.

4. Nicol. Grauppner obligavit literam unam Cuidam Judeo et suis heredibus X sexag. gross. atque promisit cum omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus dando septimanatim 9½ gr. pro usuris, et quando carere noluerit, tum tenetur pecuniam capitalem cum usuris propagare. Johannes Lechsil iur. test., actum Bartholomei.

1380.

5. Liphart tenetur sup domum suam sitam in platea Judeorum Nicol. Melczer Redischer nepoti IIII sexag. soluere quando carere noluerit in parata pecunia indictae. Nicol. Pacherer iur. test.

6. Mixo Sartor emit apud Suintonem domum suam in platea Judeorum sitam et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Mixo Petmann iuratus et magister iuratorum cum cet. iur. test. Act. in pleno consilio.

7. Sachars tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia ubicunque sita et comparata Nachman Judeo et suis heredibus IIII sex. gr. septimanatim IIII^{or} dando pro usur., et quando carere noluerit, tunc impignorabitur iure in ius debiti ciuitatis. Basiczer iuuenis iur. test. scriptum ut supra.

8. Petir Ungus tenetur super omnia bona sua mobilia

et immobilia Jacobo Judeo et suis heredibus IIII sex. VII gr. soluere, quando carere noluerit, Ebruschius iur. test.

Idem tenetur eodem iure Daud Judeo et suis heredibus IIII sex. gr. Ebruschius iur. testat.

9. Nicol. Faber tenetur super domum suam cum suis pertinentiis sitam in Michwicz Ruben Judeo et suis heredibus XXX gr. dando septimanatim 1 halben pro usuris soluere, quando carere noluerit, indite Ditel Schaffer iuratus testatur.

10. Henil Breslauer emit domum Mixonis sartoris sibi et suis heredibus sitam in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Actum in pleno consilio, Mixo Peterman iur. test.

11. Nicusch Schaffer vendit domum Mixonis sartoris sitam in platea Judeorum Nicolao Pruckmayster Heringer et suis heredibus hereditarie possedendo et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato, Ditlinus Schaffer iuratus testatur.

12. Georg Carnifex emit domum suam sitam in platea Judeorum apud Nicol. Kacz et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Iid. iur. test. Act. ut supra.

1381.

13. Jablico et Waniczko promiserunt insolidum cum omnibus eorum bonis mobilibus et immobilibus Nachmann Judeo et suis heredibus et Ruben Judeo et suis heredibus V sexag, dando septimanatim VIII g. pro usuris, quam diu carere noluerit; act. ut supra iid. iurati test.

14. Thomil plocutor Ludovici promiserunt in solidum cum omnibus eorum bonis mobilibus et immobilibus Daud nato Jacob Judeo et suis heredibus IIII sexag. septimanatim IIII gr. pro usura, quando carere noluerit, impignorabitur pleno iure. Grecz iur. test. Act. feria sexta ante festum St^e Katherine in pleno consilio.

1382.

15. Peschlunne Unobinne tenetur Ruben Judeo et suis heredibus IIII sexag. gr. IIII gr. septimanatim pro usura super omnia bona eius mobilia et immobilia. Actum feria quinta ante festum ascensionis Domini i. i. t.

16. Benedictus tenetur super domum suam cum suis pertinentiis sitam penes Elbethor Ysak Judeo et suis heredibus unam sexag. gross. dando unum grossum septimanatim pro usuris, quando carere noluerit, tenebitur illam propagare. Leymater iuratus testatur. Actum feria quinta ante festum Stⁱ Wenceslai.

1384.

17. Hinc uector emit domum suam in platea Judeorum apud Ysaak Judeum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato sibi (et) heredibus possendendo et tenetur adhuc dicto Judeo X sexag. gross. soluere penthecostes proxima iure hereditario indicte et debet Judeus dictus domum dictam ut ius est disbrigare, iidem iurati testantur.

18. Jesto de Ossek obligauit Brass suum, quod fuit Radmann, Daud Judeo et suis heredibus II sexag. VI g. septimanatim II gr. pro usuris soluere, quando carere noluerit — — omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus impignorrabitur — —

19. Pestheo Suchopal tenetur super omnia sua mobilia et immobilia Ysak Judeo et suis heredibus III sex. gr. septimanatim haben pro usuris de qualibus sexagen. gr., et quando diucius carere noluerit ius omitt. se de illis ut ius emit exegit et requiuit Jekil Hamir iur. test.

20. Muschee Judee sentenciatum est in pleno consilio, quod Nicolaus Link eam ab impetitione XL gr. dimittere debet quietam, cum monstraerit, quod eadem Musa ad arbitros commissa est decidendum act. in pleno consilio, iid. iur. test.

21. Wernher sartor emit domum Helii Judei in platea Judeorum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato, act. ante festum Michael. Wayffrich magister iur. cum ceteris iuratis testantur.

1386.

22. Leb Tendelo ab una, Isak et Musche Judei parte ab altera horum causa litigii concordata est sic, quod pars in partem nihil habet actionis placitandi, act. in pleno consilio, iidem iur. testantur.

23. Wernher sartor obligauit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum Ysak Judeo et suis heredibus IIII sex. gr. septimanatim IIII^{or} gr. pro usuris, et quando carere noluerit, tum impignorrabitur pleno iure. Nicolaus Junkermayer iuratus testatur. Actum feria quinta ante festum virginis gloriosissimae nativitatis.

24. Henricus Insacos emit domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum apud Wernherum Sartorem et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Iid. iur. testant.

25. Nachmano Judeo appropriata sunt nouem equi et VII vacce Procopii de Polipp nomine veri pignoris plene ad IIII^{or} septimanas, et promiserunt Hablico et Stresslawicz in

solidum iam dicto Judeo pecora prout dicitur integraliter restituere, non obstante, si aliquod animal interea moriretur. Act. in pleno consilio. Iid. iur. test.

26. Henr. Stromeyer tenetur super domum suam atque suis pertinentiis sitam in platea Judeorum penes domum Marschonis $\frac{1}{2}$ sex. gr. census anni perpetui.

27. Henricus Stromeyer tenetur super omnia sua bona, mobilia et immobilia, super domum suam in platea Judeorum Busano de Wirkolicz duo Martino Cappellano de Bresslawicz IX sex. gr. soluere ad festum penthecostes in parata pecunia indicte.

28. Bernhart sutor obligavit domum suam in Mychowicz Ysak Judeo et suis heredibus 1 sex. dando septimanatim 1 gr. pro usuris, et quando carere noluerit, tum impignorabitur pleno iure. Iid. iur. test.

29. Subak Mertil Sasser Hannus Olsner Eysenhutil tenentur in solidum super omnia eorum bona mobilia et immobilia Daut Judeo et suis heredibus II sex. gr. soluere, quando carere noluerit, impignorabuntur pleno iure. Henricus Erbenstein iur. test. Actum die Dominica proxima ante vigiliam nativitatis Mariae Virginis gloriose.

30. Hale emit domum Jaroschii cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum eodem iure apud eundem et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato; act. in pleno cons. post festam omnium sanctorum.

31. Benedictus tenetur super omnia sua bona mobilia et immobilia Ysak Judeo et suis heredibus 1 sex. gr. septimanatim 1 gr. pro usura soluere, quando carere noluerit, tunc impignorabitur pleno iure Wenczl Eysenmann promisit cum omnibus suis bonis dictum Benedictum a dicta pecunia, quando carere eadem noluerit, ex usura liberare; Franz Emil iur. test. act. feria sexta post festum St^e Katherine.

1389.

32. Michman tenetur super domum suam cum suis pertinentiis et omnia sua bona mobilia et immobilia Isak Judeo et suis heredibus III sex. gr. soluere ad festam assur. Virginis gloriosissime proximam aut pro XIII diebus, super sex. gr. unus gr. pro usuris.

33. Jan Brassator emit domum Suchopal apud Lazar Judeum et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato; Henric. Rabenstein iur. test. et tenetur dicto Judeo V sex. gr. soluere Michaelis proxima indicte.

34. Sophia relicta Graupnerinne tenetur Nachmanno Judeo

et eius heredibus IX sex. gr. soluere, quando carere noluerit septimanatim 1 gr., de qualibus sexagenis gr. pro usura, et quando carere noluerit, tum impignorabitur pleno iure; act. feria quinta ante festam S^{ti} Galli. Nicol. de Iglauia iur. Test. 1390.

35. Sophia Graupnerinne tenetur super omnia eius bona mobilia et immobilia Nachman Judeo et suis heredibus II sex. gr.

36. Concz Kusuno Petri Sleupret tenentur in solidum super omnia eorum bona mobilia Ysak Judeo II sex. gross. septimanatim III gr. pro usuris et, quando carere noluerit, impignorabuntur in ius civitatis. Act. in pleno cons.

37. Concz Hoschalk tenetur super domum suam pro Procopio de Polip V sex. gr. Ysak Judeo et suis heredibus, septimanatim 1 gr. pro usura. Scriptum ut supra iid. iur. test.

38. Lazarus Judeus emit domum Gener Prucznhneri sitam penes Henricum pistorem cum Ribka Judea et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato.

39. Grzehik sutor tenetur super domum suam cum suis pertinentiis unam sex. gross. pro usura septimanatim 1 gr. Isak Judeo et suis heredibus soluere, quando carere noluerit, tum impignorabitur pleno iure. Concil Pecherer iur. test. Actum feria tertia octo dies ante conversionis S^{ti} Pauli (festum).

40. Motil de Althottin Michmann cum fratre suo promiserunt insolidum super omnia eorum bona mobilia et immobilia Isak Judeo et suis heredibus III sex. gr. dando, XIII dies ante festum conversionis S^{ti} Pauli III gr. pro usura.

41. Hablico de Wederat promisit pro Procopio de Polip Musee Judee X sexag. gr. septimanatim 1 gr., de qualibus sexagenis gr. pro usura, Mathias Czikker iur. test.

42. Adam de Wela fassus est, se super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachman Judeo et suis heredibus III sex. gr. soluere, quando carere noluerit, Linhardt iur. test.

43. Hanco uector tenetur super domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Judeorum Nachman Judeo et suis heredibus III sex. gr. septimanatim 1 gr., de qualibus sex. gr. pro usura, et quando carere noluerit, tum tenetur dictam pecuniam propagare. Act. in pleno consilio. Nicolaus de Iglauia magister iuratorum cum ceteris iuratis testantur act. feria quarta ante festum Ste Marie Magdalene. 1390.

44. Sophia Graupnerinne tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et suis heredibus

V sex. gr. septimanatim 1 gr., de qualibus sex. gr. pro usura, et quando carere noluerit, tunc impignorabitur pleno iure. Albertus Cladoner, Nicolaus de Iglauia iurati test. Act. ante fest. S^{ti} Jacobi. Ditel Melczer tenetur eodem iure dicto Judeo VI sexag. gross. Andreas Orinator tenetur eodem iure iam dicto Judeo 1 1/2 sex. gr. act. feria sexta post decolaconis S^{ti} Johannis Bapt. iid iur. test.

45. Hanns Özigler tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia Ysak et Rabka Judeis LXIX gr. soluere, quando carere noluerint, act. Viti anno nonagesimo, script. ut supra. Henric. Greczer iur. test. Henricus Stromeyer tenetur eodem iure Lazaro Judeo III sex. gr. eodem iure, iidem. iur. test.

46. Rapka Judea emit domum Sauffaus medietatem dicte domus pueris dicte Judee et alteram medietatem sibi et marito eius et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Henric. Greczer iuratus cum ceteris iurat. testantur.

1391.

47. Janusch sartor tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et suis heredibus III sex. soluere, quando carere noluerit, septimanatim III gr pro usuris. Marsch. iur. test.

48. Conczlinus sutor Stunko sartor tenentur in solidum super omnia eorum bona super domus suas eorum mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et suis heredibus II sex. gr. soluere, quando carere noluerit, septimanatim II gr pro usuris aut impignorabuntur pleno iure. act. in pleno consilio.

49. Waczla iudic. quodam tenetur super domum suam Nachmann Judeo et suis heredibus III sex. XXX gr. septimanatim 1 gr. pro usura soluere, quando carere noluerit, indicte Matuschko iur. test.

Enczil Smit et Concz Smit eodem iure in solidum tenentur super omnia eorum bona mobilia et immobilia dicto Judeo X sex. gr. septimanatim 1 sex. gr., sup qualibus sex. gr. pro usura soluere, quando carere noluerit aut impignorabuntur pleno iure, iid. iur. test.

50. Rapka Judea et Ysak Judeus emerunt domum Sauffaus et emptam susceperunt de manu iudicis sibi heredibus eorum.

51. Wenczl Melczer de Redisch tenetur super domum suam in platea Albee et super omnia eius bona mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et suis heredibus II sex. gr., septimanatim II gr. pro usuris, et quando carere noluerit, tum impignorabitur pleno iure; act. feria sexta post festum S^{ti} Lucae iid. iur. test.

52. Lararus Judeus dimisit Peschlinum Rabenstein de

omni debito usque ad hoc tempus liberum et solutum, et si in libro inveniuntur, nullius erit valoris et vigoris. Wenczl. Redischer iur. test.

1392.

53. Ditel Melczer tenetur super domum suam atque suis pertinentiis Lazaro Judeo et suis heredibus II sex. gr. septimanatim II gr. pro usuris, et quando carere noluerit impignorabitur pleno iure, act. feria quarta post festum S^{ti} Valentini. Nicol. Pancz. iur. test.

54. Lyphart carnifex tenetur super domum suam cum suis pertinentiis sitam in platea Rosmarkt Jeklino Judeo et suis heredibus I sex. gr. septimanatim I gr. pro usura, et quando carere noluerit, impignorabitur pleno iure. Mixo Petrman iur. test.

55. Jan Melczer tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachmann Judeo et suis heredibus III sex. gr. septimanatim III gr. pro usura, et quando carere noluerit, tum impignorabitur pleno iure. Mixo Petirman iur. test., act. in vigilia ascensionis Domini.

56. Mixo pellifex tenetur super domum suam Muric Tuchmacher Markwart tenentur in solidum Nachmanno Judeo et suis heredibus VIII sex. gr. septimanatim VIII gr. pro usura, et quando carere noluerit, impignorabuntur pleno iure. Hanns Busiczer iur. test.

Wenczl Melczer tenetur eodem iure V sex. gr. septimanatim V gr. pro usura.

Lorenz Wolfenisse tenetur eodem iure iam dicto II sex. septimanatim II gr. pro usuris.

1393.

57. Domus Jene quondam Suchenbal sita retro Johannis Stanus domum appropriata est Jerschom Judeo iure civili. Actum VI feria ante penthecostes anno XCIII in iudicio actuato. Stephanus Freitag cum ceteris iur. test.

58. Domus Jerschonis Judei appropriata est relicte Cunczmanni carnificis in iudicio actuato iure civili et perliberationem domus dicte promiserunt Nachman et David Jarscho in solidum. Johannes Strauss iur. test. Actum secunda feria ante assumptionis Marie anno XCIII.

1393.

Acta Judeorum. Acta Nachmanni.

59. Stephanus Eylawer civis in montibus recognovit, se II sexag. gross. teneri sub usura Nachmanno Judeo, quibus duabus sexagenis et usuris desuper accretis solutis integrali ipse tunc littera, quam idem Nachmannus habet sigillo nostrae

ciuitatis sigillatam, liber esse debet nec alicuius ulterius uigoris exstat; Mathias Czikker iuratus test. Act. quinta feria post purificationis Marie Anno XCIII.

60. Stanko sartor recognouit coram Mathia Czikkero iurato, se rite rationem fecisse cum Nachmanno Judeo ita ipse Stanko dicto Nachmanno IIII sexagenas tenetur, super quas usura creuit a domenica Inuocauit, que occurrebat sub anno Dom. milesimo CCC^o XCII^o Actum feria quinta post purificationis Marie anno XCIII^o. Test. dictus Mathias Czikker iur.

61. Math. uector tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et eius heredibus IIII sex. gr. 1 gr., super qualibus sexag. pro usura septimanatim; actum VI feria ante oculi anno XCIII. Petrus Link iur. test.

62. Lorencz braseator tenetur super omnia sua bona mobilia et immobilia II sexag. gr. Nachmanno Judeo et suis heredibus II gr. septimanatim computando pro usura. Act. VI feria ante Oculi anno XCIII. Hensel Teufel iur. test.

63. Hayko Golezer in Michowicz tenetur super domum suam sitam in Michowicz et super omnia bona sua mobilia et immobilia Nachmanno Judeo et suis heredibus 1 1/2 sex. gr. 1 1/2 grossum singulis septimanis computando pro usura. Actum sexta feria proxima ante Laetare diem palmarum anno XCIII. Johannes Straus, magister iuratorum. testis testatur.

64. Cunczel faber penes portam Albee tenetur Nachmanno Judeo V sexag. gr. V grossos persoluendo singulis septimanis pro usura super omnia bona sua mobilia et immobilia. Actum anno Dom. XCIII domenica qu. de cantatu misericordia Dom. Mathias Czikker iur. test.

65. Stephanus Eylawer tenetur VI 1/2 sex. gr. super omnia sua bona mobilia et immobilia soluere super proximum festum natiuitatis Christi Nachmanno Judeo et suis heredibus penitus sine usura et postea dabit 1 gr. singulis septimanis de qualibus sexagenis. Actum in die diuisionis anno XCIII Stephanus Freitag iuratus testatur.

66. Hanrecius gener Belfin tenetur Nachman Judeo 1 sexagenam gr. septimanatim pro usura test. Trampler iur. octava S^{ti} Martini.

67. Relicta Hamronis in domo Konczlini Pecherer tenetur Nachmanno Judeo IIII sex. gr. teneri (?) singulis septimanis pro usura. Test. Hartmanus in die S^{ti} Martini anno ut supra.

68. Jacobus Cerdo in porta Albee tenetur Nachman Judeo super suam domum et sua omnia bona XLI gr. super festum Sancti Georgii sine usura et postea usuras. Test. Trempler.

69. Hartmann Busycz recognouit Nachmannum Judeum et generum ipsius unam literam apud ipsum imposuisse ad fideles mag., que litera adhuc ipsi Nachmanno in septem sexag. obligari, sexta feria post conuersionis S^{ti} Pauli.

70. Hensel Ohem de antiqua Colonia tenetur Nachman Judeo 1½ sex. gr. super Michaelis proxime sine usura et postea usuram. Test. Petlynk anno ut supra.

71. Mertlinus pinter promisit praesente Enderlino brascatore de Tyncz III sex. Nachmanno Judeo septimanatim pro usura, test. iudex.

72. Jacobus carnifex Nachmanno Judeo tenetur L gr. septimanatim pro usura super domum suam et super omnia bona sua. Trampler test.

73. Waczlaw in domo Jelenecz tenetur de peracta domo Nachmann Judeo LXXX gr. super festum Sancti Georgii proxime nunc vento sine usura et postea usuras consuetas Test. Trampler, act. in die S^{ti} Nicolai confessoris.

1394.

74. Wenczeslaus de Tribus tenetur Nachmanno Judeo V sex. gr. super omnia bona sua sub usura. Act. in die Epiphanie Domini anno Dni MCCCCLXXXX quarto.

75. Johannes rector scole tenetur super omnia sua bona mobilia et immobilia VIII sexag. gr. Nachmanno Judeo et suis heredibus Trampler iur. test.

1395.

76. Jegel, filius Pesoldii Goerner, tenetur III sex. gr. IIII^oX gr. Judeo Nachmann et pro iis obligauit sibi pro pignore in equos, quos cum ipsis habebat et omnia eius bona mobilia et immobilia, quos quidem equos prefatus Jegel nullo modo vendere debet nisi penes dicto Judeo et suis heredibus persoluerit pecuniam praenotatam. Petr. Link iur. test. Act. anno XCV^o feria VI ante Procopii festum.

77. Wencislaus sub Albea tenetur Schenbl Judeo et Nachman socero suo eorum heredibus 1 sex. gr. super omnia bona sua mobilia et immobilia Hartmannus Busicz iur. test. Act. anno XCV^o feria VI ante festum S^{ti} Jacobi Apostoli.

78. Jacobus sutor ante portam Albee tenetur Schenbl Judeo et Nachmann socero suo eorum heredibus sup omnia bona sua mobilia et immobilia 1 sex. Hartmannus Busicz iur. test. Act. anno domini M^o CCC^o XCV^o.

79. Hilman trans Albeam tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia V sex. gr. Nachman Judeo et suis

heredibus soluere quando carere noluerit. Hartm. Busicz iur. test. Act. anno XCV^o III die Ste Elizabeth.

1396.

80. Finda uector tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia II sex. gr. Nachmano Judeo et suis heredibus, de quibus tenetur soluere usuram consuetam. Nicolaus Unger iur. test. Act. anno XCVI^o.

Item Mali uector tenetur III sex. gr. super omnia bona sua mobilia et immobilia praefato Nachmanno et suis heredibus, id. iur. test.

81. Petr. de Tinecz et Cunczl faber prope portam Albee tenentur insolidum super omnia bona sua mobilia et immobilia IIII sex. gr. Nachmanno Judeo et suis heredibus et sup. qualibus sexagenis singulis septimanis 1 gr. crescet pro usura. Act. anno XCVI^o III vigilia Epiphanie Domini. Petrus Kunaz iur. test.

82. Procopius, gener Pragerinne, carnifex tenetur sup. domo sua sita in fossato ante portam Czaslauie II sex. gr. Nachmann Judeo et suis heredibus sub usura, Nicolaus de Ungaria iur. test. Act. anno XCVI^o feria sexta ante Judica.

83. Jursiko Hib tenetur IIII sex gr. Nachmanno Judeo et suis heredibus. Procopius Migratus iur. test. Act. anno dom. XCVI^o feria VI° in die sancti Vitalis.

1397.

84. Jaxo Stropeck tenetur Nachmanno Judeo et suis heredibus super omnia bona sua mobilia et immobilia 1 sex. gr. sub usura. Wenczeslaus Figulus test. Act. anno dom. XCVII^o feria sexta post festum corporis Christi.

85. Nikusch Busicz tenetur Nachmanno Judeo et suis heredibus ex parte Losunge¹⁾, quam tenebatur ciuitati sub usura IIII sex. gr. XVI gr., pro quibus obligauerunt iurati eidem Judeo pallium brumaticum cum vario subductum, et quidquid in dicto pallio deperiret, hoc debet cum omnibus bonis suis adimplere. Act. in pleno consilio feria quarta ante festum Petri et Pauli Apostol. anno ut supra.

86. Philippus de Wezz, debitor principalis, Nikusch pelfifex et Chudy Markwardt compromissores ipsius tenentur manu coniuncta in solidum cum omnibus eorum bonis X sex. gr. Nachmanno Judeo et Heracz (?) fratri suo et suis heredibus de qualibus sexagenis singulis septimanis VI denar. usque ad dedicationem²⁾

¹⁾ Losunge = eine städtische Abgabe.

²⁾ dedicatio = Kirchweihfest.

nostram dando pro usura, Mathias Czikker magister iuratorum test. Act. feria secunda post diuisionem Apostol.

87. Cuncz Kusmer iudex de antiqua Colonia et Auchin ibidem tenentur super sua bona centum grossos Judeo Nachmanno et suis heredibus soluendo more et consuetudine Judeorum.

Acta Slome Judei.

1396.

88. Paul et Francz Muskojs tenentur Sloma Judeo et suis heredibus L gr. super bona sua mobilia et immobilia. Act. anno XCVI^o feria secunda in die S^{ti} Stephani.

Acta Jeklini Judei.

1393.

89. Jesko vitritus Matussy sartor tenetur Jeklino Judeo et suis heredibus III sex. XV gr. ad proximum festum S^{ti} Jacobi sine usura et postea usuram debitam. Actum quarta feria post oculi anno XCIII. Mixo Petirman iur. test.

90. Eysen Hutel sutor tenetur Jacobo Judeo $1\frac{1}{2}$ sex. gr. VIII (?) pro singulis septimanis pro usura, test. Buditus, quarta feria post Martini.

1394.

91. Nicolaus cultelli faber in ciuitate tenetur Jeklino Judeo 1 sex. gr. pro usura anno XCIII.

Nota: eandem sex. gr. idem Jacob Judeus resignauit Danieli Judeo et suis heredibus omni eo iure, prout ipse habuit sexagenam usuras idem Nicolaus cultelli faber usque huc ipsi Jacobo Judeo expediuit. Test. Mixo Petrman. Act. in die S^{ti} Mathei Apostoli et Euangeliste anno quo supra.

92. Johannes Cerdo ante portam Albee tenetur Jeklino Judeo $1\frac{1}{2}$ sex. gr. super omnia bona sua et sup domo suo quam inhabitat $1\frac{1}{2}$ gr. singulis septimanis pro usura. Test. Teufel in die Sancti Jeronimi anno quo supra.

1395.

93. Eysenhutel sutor tenetur Jacob Judeo $1\frac{1}{2}$ sex. gr. infra tres septimanas et VI gr. soluere super omnia bona sua mobilia et immobilia pecunia comparata, elapsis tribus septimanis, si non persoluerit, tum singulis septimanis II gr. crescat pro usura. Jaxo Bresslaber iur. test. Act. anno XCV feria IV quatuor post festum (?)

1397.

94. Jacobus sutor tenetur Jeklino Judeo 1 sex. gr. super domum suam sitam ante portam et debet singulis septimanis

XVI Haller crescere pro usura usque quoad non persoluat.
Act. feria quarta ante Dorothee anno XCVII.

Acta Lazari Judei Ceci.

1393.

95. Hannus filius Saxolstich tenetur Danieli Judeo $\frac{1}{2}$ sex. gr. singulis septimanis pro usura. Test. Petrman sexta feria ante fest. Natiuitatis Dom.

99. Symon Krebs recognouit Lazaro Judeo XVII gr. teneri pro usura. Test. Johannes Straus, feria sexta ante Laetare.

1395.

97. Wenczeslaus Kuncz tenetur Lazaro Judeo, uxori sue et suis heredibus II sex. gr., super quas singulis septimanis crescet usura, quoad non persoluet. Harmannus Busicz iur. test. Act. feria III ant. Magdalene anno XCV.

1396.

98. Stroppek et Ulco tenentur manu coniuncta III sex. Lazaro Judeo ceco et suis heredibus, super quas singulis septimanis crescet usura super omnia eorum bona mobilia et immobilia. Nicolaus Czuger iurat. test. Act. anno XCVI III oct. Epyphan. Domini.

1401.

99. Jacobus Fridlini trans Albea in Michowicz tenetur super omnia bona sua Lazaro Judeo ceco et Muschlino filio suo $1\frac{1}{2}$ sex. gr. sub usura. Henr. Haus. iur. test. Act. in die Ste Lucie anno M^o CCCC^o.

Acta Lazari.

1393.

100. Hanco Eylawer et Wenczeslaus filius eius tenentur super omnia bona sua mobilia et immobilia Lazaro Judeo et suis heredibus VIII sex. gr. super festum proximum Penthecosten sine usura, et deinde VI g singulis septimanis super dictam pecuniam crescente pro usura. Act. anno XCIII in die S^{ti} Sigismundi. Petr. Link iur. test.

101. Wenczeslaus dictus Bladik recognouit Lazaro Judeo II sexagenas gr. sup brasiatolo suo teneri pro usura et III sexagenas item teneri pro usura super omnia bona sua et $\frac{1}{2}$ sex. gr. pro usura. Test. Benedictus Sept., in die Sancti Ulrici anno qu. supra, et eandem pecuniam tenetur a festo Penthecostes proxime nunc peracto.

1394.

102. Mathias Czikker recognouit Lazaro Judeo II sex. gr.

teneri a festo sancti Procopii teneri pro usura idem recognouit ipsi VII sex. gr. Lazaro Judeo teneri a Laethare proxime nunc peracto. Test. Joh. Straus iur., scriptum Laethare anno nonagesimo quarto.

1398.

103. Nachmannus Judeus concessit Thome doleatori IIII sex. gr., de quibus singulis septimanis de qualibus sex. tenetur, soluere $1\frac{1}{2}$ gr. pro usura. Hartmann Basicz iur. test. Act. feria quinta ante Bartolomei Sedlaczko, idem Judeus concessit III sex., de qualibus sex. 1 g. pro usura singulis septimanis propagabit, ut iur. test., act. ut supra.

104. Ekhardo carnifici concessit Nachmannus Judeus super omnia bona sua mobilia et immobilia XXX gr., de quibus singulis septimanis tenetur 1 gr. pro usura, Peschlinus Paschina iur. test. Act. die anno et supra.

105. Nachmannus Judeus et Isaak gener ipsius concesserunt Ulmano trans Albea super omnia bona sua mobilia et immobilia VIII sex. gr. festu ascensionis domini proxime peracto, de qualibus sexagenis singulis septimanis 1 gr. dando pro usura. Johannes rector testatur. Act. feria quarta post Elizabeth.

106. Cunczonem Kusmer et ceteros incolas antique Colonie dimisit Nachmannus Judeus nomine suo et heredum suorum nomine liberos et solutos. Johannes Rector testatur, et si in hoc libro inuenietur intabulacium, nullius (erit) vigoris ac valoris. Act. feria quarta post Lucie.

107. Cunczoni pellifici, qui sedet inter muros iure ciuitatis in domo Polakonis, concessit Jeklinus Judeus XLV gr., singulis septimanis $1\frac{1}{2}$ gr. pro usura tenebitur propagare. Johannes Rector testatur. Act. feria quarta post Elizabeth.

1399.

108. Domus quondam Jacob Judee (sic) sita prope Henl carnifice in acie in platea Judeorum cum omnibus suis pertinentiis appropriatur Andree Kretus pistori et suis heredibus hereditarie possidendam et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato cum omnibus iuribus, prout ipsa habuit et possedit, iid. iur. test.

109. Nachmannus Judeus concessit Marsikoni dicto Homole sup domo sua sita in predicta platea et super omnia bona sua II $\frac{1}{2}$ sex. VI gr., quas sibi uel genero suo soluere tenetur ad festum natiuitatis Chr. proxime sine (usura, tum) de qualibus sexag. a dicto festo II g. dabit singulis septimanis pro usura. Procopius Selighab iur. test. Act. anno et die ut supra.

1400.

110. Relicta Nepczonis et Pable Juancus tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia III sex. gr. Jeklino Judeo et suis heredibus singulis septimanis IIII $\frac{1}{2}$ pro usura de eadem. Act. in die purificationis. Procopius Selighab iur. test.

111. Nachmannus Judeus resignauit Muschlino Judeo et suis heredibus omne debitum, quod sibi Gunczlinus (sub) obligauit ad repetendum ab eodem omni iure, quo ipse habuit in libro Quotarum, ipso Nachmanno absente cum pleno (iure soluere) posse, tamquam sibi personaliter persoluisset. Act. feria quinta ante Valentini. Johannes Rector test.

112. Conradus Lapidica tenetur super domum suam, quae quondam fuit Brucen, $1\frac{1}{2}$ sex. gr. Isaak Judeo et suis heredibus cum usura. Mixo Petrman magister iur. test. Act. anno ut supra feria quarta in octaua natiuitatis Ste Marie.

113. Jacobus Fridlini tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia II sex. gr. Lazaro Judeo ceco et suis heredibus singulis septimanis IIII sex. pro usura. Mattusch iur. test. Act. anno die ut supra.

114. Domus maior Nachmanni Judei, quam inhabitat, resignauit Isaak genero suo omni iure, quo habuit ipse et possedit, excepta camenata, quae pertinere debet ad parvam domum, quae camenata est superius, et de IIII^{or} Martii debet losugare, et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Paschina mag. iurat. test.

1401.

115. Domus Pribeonis quondam Hannorl prope preconem appropriatur Jeklino Judeo et suis heredibus et tenetur $\frac{1}{2}$ sex. census eidem Pribeoni singulis annis censuare et emptam suscepit de manu iudicis in iudicio actuato. Act. anno die ut sup., praefati iurati testantur.

116. Ulman trans Albea in Michowicz fassus est se obligari et teneri Nachmanno Judeo et suis heredibus XII sex. gr. a festo S^{ti} Martini proxime nunc peracta sub usura de qualibus sex. 1 gr. singulis septimanis computando. Joh. Loschann Joh. Rector iur. test. Act. feria quarta ante Corporis Christi.

117. Johannes Zeghorn tenetur super omnia bona sua mobilia et immobilia quinque sexag. gr. Malka Judee de Montibus et Ysaak genero Nachmanni, cum quo promittit Nikel Unger quidquid in Johanne deperiret hoc ipse cum bonis suis vult implere. Henr. Hamer iur. test. Act. feria sexta post Margarethe anno ut sup.